

Competència de les infermeres especialistes en obstetrícia i ginecologia (Llevadora) en referència a l'obtenció de mostres per a la realització de citologies

Des de la Vocalia de Llevadores del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, hem cregut oportú demanar un informe expert per realitzar les següents consideracions, com a resposta als dubtes suscitats respecte a la realització de citologies com a activitat que forma part de la preventiva, arrel de la reordenació dels serveis dels PASSIR's a l'Atenció Primària. Aquest informe expert ha estat realitzat per la Sra. Isabel Pera, Assessora de Responsabilitat Professional del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona durant el mes de març de 2006.

Les competències de les infermeres especialistes tenen com a punt de partida bàsic les mateixes que corresponen a la infermera generalista, ampliades i desenvolupades en dues línies: una adreçada a la millora i aprofundiment en l'exercici d'aquestes competències en situacions complexes i, una altra destinada a la incorporació de coneixements i habilitats noves, específiques de l'especialitat, que en algun cas caldrà fins i tot dir que són exclusives, en el sentit de que serà requisit la disposició de la formació i titulació especialitzada per a la seva realització en situacions ordinàries d'exercici, exceptuant les emergències.

Això condiona el necessari vincle entre el lloc de treball i la titulació i per descomptat la necessitat de definició prèvia de les competències de què s'ha de disposar per ocupar un lloc de treball especialitzat i per obtenir el títol d'especialista.

El concepte de competència el podem interpretar, a més del conjunt de coneixements, habilitats i actituds que permeten un exercici ajustat als criteris de normopraxi, com l'autoritat legal per intervenir i prendre decisions en un àmbit determinat, en funció d'un reconegut coneixement en la matèria.

Així doncs cal recórrer al programa formatiu, per veure quins són els coneixements que es pretén que hagi assolit la infermera especialista en obstetrícia i ginecologia (llevadora) al finalitzar la seva formació per dilucidar en quins aspectes tindrà autoritat competencial.

La "Orden de 1 de junio de 1992" que aprova amb caràcter provisional el programa de formació, per descriure les activitats per les quals quedaria facultada aquesta infermera especialista es basa en el contingut de les Directives de la Unió Europea 80/155 CE i 89/594 CEE, que descriuen les competències mínimes de què ha de disposar una llevadora i com a tal document de mínims s'ha de tractar, sense donar-hi un caràcter d'exhaustivitat. Tot i així, en l'apartat destinat a l'Ordre al "Programa de Formació", punt 1 "Objetivos Formativos" es diu que s'ha de formar un especialista que proporcioni atenció integral a la dona al llarg del seu cicle reproductiu en relació a la promoció de la salut i prevenció de la malaltia auxiliant-se dels mitjans clínics i tecnològics adequats. Per tant, queden incloses les activitats preventives en l'àmbit de l'especialitat, que engloba la presa de mostres, que si bé, en general, ja seria competència de la infermera generalista, li correspondrà fer-ho a la llevadora quan sigui precís disposar de coneixements i habilitats pròpies de l'especialitat per a la seva realització.

Per conèixer com es tradueix concretament a la pràctica la capacitació en activitats clíniques preventives i promocionals durant el període formatiu especialitzat, hem recavat de la Unitat Docent de Llevadores de Catalunya de la Universitat de Barcelona, els objectius de Formació Clínica de la Llevadora Resident. Concretament en el Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva en l'apartat d'activitats de prevenció del càncer ginecològic i de mama, figura com a objectiu la presa de mostres per citologia. Per tant, es proporciona coneixement i autoritat competencial al respecte. De la mateixa manera que en el programa formatiu, avalat per la Comissió Nacional de l'especialitat, també es preveu la preparació per a la realització d'aquesta activitat.

A partir d'aquests arguments, concloem que la presa de mostres per citologies, com a activitat destinada a la prevenció del càncer ginecològic, forma part de les competències de la infermera especialista en obstetrícia i ginecologia (llevadora), i en condicions ordinàries es requerirà d'aquesta especialització per a la realització de la mateixa per part de la infermera.

Tot i així, recomanem a la llevadora que recordi enregistrar l'acte de la triple presa per a citologia com a activitat preventiva.

Malgrat el posicionament de la Vocalia de Llevadores del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona és clar en quan la competència professional, considerem que a nivell laboral pot sobrecarregar a les/els professionals i cal impulsar la reordenació de l'activitat dels PASSIR. La llevadora hauria de ser alliberada d'activitats que poden i/o han d'ésser realitzades per altres professionals dels mateixos serveis, els quals hi estan específicament qualificats, com ara són les urgències ginecològiques i obstètriques o el lliurament de resultats patològics. Aquesta reordenació afavoriria l'exercici de les competències professionals de la llevadora pel que fa a l'educació per a la Salut com a pilar bàsic de la prevenció en l'assistència Primària, amb el conseqüent benefici pels professionals i per a la població.

La reordenació d'aquesta activitat afecta també a les usuàries i és responsabilitat de les institucions iniciar accions per tal que la població conegui les competències dels professionals i les característiques dels cribatges que es duen a terme.

Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Març de 2006